

ИЗАЗОВИ САОБРАЋАЈНЕ СЛУЖБЕ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ

ИПАК СЕ КРЕЋЕ

Дан саобраћајне службе – 15. септембар прилика је да се нешто већа пажња посвети делатности без које се не може замислити ниједан дан у Војсци Србије. Као ни у друштву уопште. Реализација саобраћајних и транспортних задатака представља један од предуслова за реализацију готово свих осталих задатака војске. Како данас, у модерно доба информатичке револуције, када путевима господаре друмске крстарице и грдосије с неколико стотина коња под хаубом, тако и раније, када се саобраћајем сматрало кретање запрежних кола.

Док срећније земље и војске своју саобраћајну и транспортну делатност и функцију развијају континуирано, без већих прекида и осцилација, Војска Србије је, стицајем разних околности, у које спадају санкције међународне заједнице и свестрано осиромашење друштва, разбијање некадашње заједничке државе, па и агресије НАТО-а, у неизвесној развојној трци насилно заустављена у пола корака. Између осталог, тада је свој возни парк од 45.000 моторних и прикључних возила, колико их је имала почетком деведесетих година, за само једну деценију, до 2000, свела на половину.

У новим условима била је нужна реорганизација Војске, те су, у складу с њеним мисијама и задацима, организацијске промене захватиле и саобраћајну службу. Модернизација возног парка, подмлађивање и усавршавање кадра, уз очување бројних експерата и стручњака, доказаних у тешким годинама стагнација и реформе, дефинисање јединственог економичног, рационалног, а истовремено не мање ефикасног модела транспорта у миру и рату, коришћење савремених технологија транспорта и неизбежна контејнеризација, били су само неки од изазова којима се руководиоци службе посвећују крајем прве и почетком друге деценије овог века.

У времену опште беспарице и све већег одлива стручног кадра, саобраћајна служба суочава се с немало проблема, изазова и тешкоћа, које превазилази само захваљујући великом искуству, ентузијазму, упорности и истрајности свих припадника, на свим нивоима командовања

Застој у развоју није могао да се отклони брзо, а Војска, оптерећена врло одговорним задацима, обично нема много времена за предах и премишљања. Тако је и саобраћајна служба, као део логистике Војске Србије, од 2005. године убрзаним корацима кренула да се опоравља. Упркос великим напорима, непрекидном занављању возног парка, дефинисању и развоју нове оптималније организационе структуре извршних и управних органа службе, формирању Центра за координацију кретања и транспорта, успостављању ефикасне сарадње са страним оружаним снагама у области транспорта и свему осталом што се чини у протеклих десетак година, у служби кажу да нису достигли деведесете године.

– Свесни смо да активности саобраћајне службе у највећој мери обезбеђују услове за мобилност Војске Србије и тако знатно утичу на одржавање и подизање нивоа њених оперативних способности, угледа и афирмације у земљи и иностранству – каже пуковник Жељко Ранковић, начелник Одељења за саобраћај и транспорт у Управи за логистику

Генералштаба. – Управо због тога чинимо све што је у нашој моћи да саобраћајној служби вратимо капацитете, значај и снагу коју је некад имала. Од нас се с правом очекује да обновимо, модернизујемо и повећамо возни парк, осавременимо технологију и унапредимо саобраћај и транспорт.

Данас се ниједна активност у Војсци не може реализовати без саобраћаја. Као саставни део логистичке подршке, војни саобраћај реализује се непрекидно, сваког дана у недељу, сваке недеље у години, првенствено коришћењем саобраћајне инфраструктуре земље. Просечно се дневно на нашим путевима може наћи око 500 војних возила, неретко тек коју годину млађих од својих возача.

– Ако знамо да се у тим, одавном „уморним“ возилима, превозе људи, наоружање, војна опрема и знатне количине опасне, често експлозивне робе, јасно је да не смемо да попустимо. Када говоримо о реализацији саобраћајних и транспортних задатака, треба имати у виду да је број жртава саобраћајних незгода на путевима у Србији једнак броју становника просечног српског насеља, што довољно говори о значају развоја саобраћаја и саобраћајне културе у нас. Ако говоримо о непрекидном одвијању саобраћаја и транспорта, о условима у којима се реализују, потенцијалним опасностима које могу да настану током задатака и њиховом значају за војску, онда саобраћајну делатност у Војсци можемо поредити са стражарском службом – јасан је пуковник Ранковић.

Пуковник Жељко Ранковић

Пошћуковник
дипл. инж. Зоран Пешић

Успеси и поред скромних финансија

13

Упркос скромним финансијским могућностима за реализацију амбициозних планова у занимању возног парка и модернизацији, саобраћајна служба је током последњих неколико година показала да је способна да одговори свим захтевима јединица и установа Министарства одбране и Војске Србије везаним за превоз људи и терета, за потребе реализације задатака из све три мисије.

– У претходном периоду пред саобраћајну службу постављен је и задатак организације, планирања и реализације превоза припадника система одбране за потребе учешћа у мултинационалним операцијама и на међународним војним вежбама, чији обим и интензитет расте из године у годину. У ту сврху служба је, у сарадњи с надлежним институцијама у Србији, обезбедила несметан превоз људства и терета свим видовима и гранама транспорта (друмски, железнички, ваздушни и водни), и цивилним и капацитетима Министарства и Војске – каже потпуковник дипл. инж. Зоран Пешић, референт у Групи за транспорт.

– Такође, за потребе превоза људи и средстава, уговарамо и ангажујемо потребне транспортне капацитете цивилних предузећа. Планирање и ангажовање цивилних и војних капацитета обавља се на крајње рационалан и економичан начин, уз поштовање важећих прописа. Ради унапређења реализације задатака, повећања безбедности и економичности, посебан значај придаје се управљању транспортним процесима. У том смислу, у току су активности на димензионасању и формирању Центра за координацију кретања – наводи потпуковник Пешић.

Много се, кажу, постигло и у области безбедности војних учесника у саобраћају, где се, из године у годину, уз непрекидно повећање броја војних возила на путевима, смањује број незгода.

– То није случајно – каже пуковник Жељко Ранковић. – Област безбедности војних учесника у саобраћају нормативно је уређена средином 2014. године, када смо почели примену „Правилника о безбедности војних учесника у саобраћају на путевима“. Улажемо напоре у повећање нивоа безбедности војних учесника у саобраћају, што утиче и на ниво безбедности саобраћаја у Републици Србији. Можемо слободно рећи да је ова област, у оквиру

функције саобраћај и транспорт, највише уређена, како би се знатно унапредило стање безбедности војних учесника у саобраћају.

Праћење безбедности војних учесника у саобраћају

Илуструјући речи пуковника Ранковића, дипл. инж. Александар Дробњаковић, референт у Одељењу за саобраћај и транспорт, каже да у систему безбедности посебну улогу има Савет за безбедност војних учесника у саобраћају. У његовом саставу су, поред припадника Министарства одбране и Војске Србије, представници Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Министарства унутрашњих послова, Агенције за безбедност саобраћаја, Саобраћајног факултета у Београду и Факултета техничких наука у Новом Саду.

– Савет је усвојио и „Стратегију безбедности војних учесника у саобраћају на путевима за период од 2016. до 2020. године“. Основни циљ нам је да њеном применом

утичемо на смањење броја саобраћајних незгода и војних и невојних возила. Сваке године у марту спроводимо акцију „Најбезбеднији возач у Министарству одбране и Војсци Србије“ и после дуге паузе, 2017. године поново смо увели такмичење возача у Војсци, с основним мотивом да се развије такмичарски дух међу возачима, а све ради унапређења безбедности војних учесника у саобраћају.

У том духу, посвећујући посебну пажњу безбедности, обележили смо и Дан безбедности војних учесника у саобраћају. На две локације приказан је рад симулатора „коса равана“, „превртање возила“ и „пијаних наочара“, где су учесници активности практично опробали и сагледали све позитивне ефекте које пружају заштитни системи у возилу.

Сваког месеца ажурирамо информације и податке о стању безбедности војних учесника у саобраћају, с освртом на карактеристичне саобраћајне незгоде, узроке њиховог настанка и изведене закључке.

Традиционално учествујемо и на многим међународним и домаћим конференцијама и стручним скуповима по-

свећеним безбедности у саобраћају. Поред тога, како бисмо објективније сагледали и оценили постигнуто у претходном периоду и проценили даље превентивне кораке, периодично организујемо стручне скупове на нивоу Војске, на којима, поред припадника нашег система одбране, учествују и еминентни стручњаци из цивилних институција и установа. Стално потенцирамо да мере и активности које прописујемо, а односе се на унапређење безбедности војних учесника у саобраћају, представљају обавезу свих припадника Војске Србије – каже Дробњаковић.

Део задатака возачи војних возила реализују и ван Србије, у оквиру друге мисије Војске. Услови у којима тада управљају возилима понекад су знатно сложенији од оних у нашој земљи, а саобраћајна безбедносна култура је неретко на знатно нижем нивоу од наше. Срећом, до сада није било нежељених догађаја, што оставља позитивну слику о припадницима Војске Србије. Такво стање резултат је квалитетне обуке и припрема пред упућивање у мировне операције, каже потпуковник Драгиша Зинаја, начелник Одсека за транспортна средства, који се, поред осталог, бави обезбеђењем неборбених моторних и прикључних возила и средстава интегралног транспорта за реализацију задатака из све три мисије Војске.

Потпуковник
дипл. инж.
Милорад Јаковљевић

Јачање ресурса

У Војсци Србије налази се велики број различитих марки и типова неборбених моторних возила, које ипак можемо поделити у две основне категорије – возила из војног фонда, специфична војна возила високе проходности и такозвана цивилна возила, набављена на тржишту јавним набавкама. Говорећи о томе с каквим се проблемима суочавају у реализацији набавке различитих возила за потребе јединица, потпуковник дипл. инж. Милорад Јаковљевић, референт у Одсеку за транспортна средства, каже:

– Познато је да војна возила високе проходности у највећем броју и даље чине возила марке и типа ТАМ 110 Т7, ТАМ 150 Т11 и ФАП 2026 БС/АВ и да њихово занављање

АУТОМОБИЛИ УМЕСТО ЗАПРЕГЕ

За дан савремене саобраћајне службе Војске Србије одређен је 15. септембар, када су пре 109 година у српској војсци запрежна коморска кола замењена аутомобилима. Тога дана 1908. године краљ Петар Први Карађорђевић издао је у Београду Указ којим је одређено:

„На предлог Нашег војног министра, а на основу чл. 6. Закона о устројству војске, наређујем: да се коморска кола прописана формацијом војске могу заменити аутомобилима. Наш војни министар нека изврши овај указ.“

није реализовано годинама, док су цивилна возила набављана периодично, иако у изузетно малим количинама. Свесни значаја квалитетног возног парка за обезбеђење мобилности Војске Србије, као једног од значајних елемената њених оперативних способности, Одсек за транспортна средства у сарадњи с осталим саставима Министарства и Војске наставио је развој и опремање различитим категоријама возила из домаће производње, која треба да замене постојећа војна возила и да послуже као основа за развој различитих врста специјалних надградњи, и неборбених и борбених возила.

У складу с тим, у току је развој аутомобила теренских носивости четири тоне, 4x4, усвојен је и набављен одређен број возила ФАП 1118 БС/АВ, носивости четири тоне, 4x4, усвојен је и прототип возила ФАП 2228 БС/АВ, осам тона носивости, 6x6, а у току је и усвајање прототипа возила ФАП 3240 БС/АВ, носивости десет тона, 8x8. Даља набавка и опремање зависиће првенствено од расположивих новчаних средстава. Имајући у виду да Војска има потребу за обе категорије возила, Одсек за транспортна средства покренуо је набавку 19 доставних возила, три виљушкар, два тегљача за превоз инжињеријских машина, као и 20 теренских возила високе проходности ФАП 1118 БС/АВ – наводи потпуковник Јаковљевић.

Како ни то не задовољава укупне потребе Војске Србије за тим и осталим категоријама возила, до стварања услова за набавку нових возила и занављања возног парка, Одсек за транспортна средства планирао је, у сарадњи с Одељењем за одржавање Управе за логистику, ремонт, ревитализацију и одржавање расположивих возила, неопходних за функционисање јединица и установа наше војске.

– У току ове године завршен је ремонт војних возила која нису коришћена неколико година. Дата су јединицама на употребу, а започео је ремонт и ревитализација шест тегљача с осам полуприколица за превоз инжињеријских

машина, који ће, заједно с два новонабављена тегљача за вучу полуприколица за превоз инжињеријских машина, омогућити већу мобилност јединица. Имајући у виду да су три тегљача за вучу полуприколица за превоз борбених возила набављена пре две године, може се рећи да се занављању кључних транспортних средстава заиста придаје велики значај, било набавком нових или ревитализацијом, ремонтом и одржавањем постојећих. Тиме се знатно утиче на већу безбедност саобраћаја, мање трошкове коришћења и сервисирања возила и њихову већу поузданост – наглашава потпуковник Драгиша Зинаја.

Истичући да се саобраћајна служба у времену опште беспарице и све већег одлива стручног кадра, суочава с немало проблема, изазова и тешкоћа, пуковник Жељко Ранковић, начелник Одељења за саобраћај и транспорт, каже да само велико искуство, ентузијазам, упорност и истрајност припадника службе на свим нивоима командовања доводи до успешне реализације постављених задатака.

– Посебан значај поклањамо и обуци припадника Војске и Министарства одбране у управљању моторним возилима. Аутодром „Берановац“, код Краљева, једини такав у Србији, располаже ресурсима потребним за ефикасну обуку у безбедном управљању моторним возилом, као и за реализацију различитих облика оспособљавања, од кондиционе обуке, до обуке у брзој вожњи. Центар за обуку логистике овлашћен је за оспособљавање кандидата за возаче возила за транспорт опасног терета у складу с републичким прописима. Оспособљен је и одређени број саветника за безбедност у транспорту опасног терета у друмском, водном и ваздушном саобраћају, чиме смо осигурали ефикасан и квалитетан надзор над тим транспортом. До краја године очекујемо и усвајање новог правилника, којим ћемо осигурати још већу безбедност у транспорту опасног терета у систему одбране – закључује пуковник Ранковић. ■

Душан ГЛИШИЋ
Снимео Даримир БАНДА